

Kolečková fantasmagorie

Od chvíle, kdy se začaly sbírat starožitnosti, byl starožitností nedostatek. Na trhu jich bývalo vždycky méně než sběratelů, kteří je chtěli vlastnit. Jelikož sběratelé jsou ochotni za starožitnosti platit, záhy se našli vyukukové, kteří je pro ně začali vyrábět. Buď zcela nové, nebo díly z jednoho originálu rozdělili do několika padělků. Živnost padělatelská kvete doposud, za krize i konjunktury.

Století devatenácté přišlo v tomto oboru s novinkou. Začaly se průmyslově nebo alespoň sériově vyrábět napodobeniny starožitností, u nichž prodejci před zákazníky neskrývali moderní původ svého zboží. Byly ho plné katalogy. Zákazníci-romantici pak těmito výrobky ozdobilí svá sídla nebo alespoň pánské pokoje a děje se tak doposud. Jenom přibýly ještě funkční repliky. Vedle dokonalých padělatelů a výrobců romantických napodobenin existovali nepochybně také amatéři, kteří z neznalosti a svatého nadšení zhotovovali věci prapodivné.

Jedna taková prapodivná věc se kdysi dostala i do sbírek Východočeského muzea v Pardubicích. Jak do muzea skutečně přišla, to je dosud záhada. Ve starých záznamech Muzejního spolku před rokem 1953 se rozhodně nevyskytuje, ale v roce 1964 byla do muzea předána z pardubického divadla s tím, že tam

byla Muzejním spolkem kdysi dávno zapůjčena. Od té doby na výstavách reprezentuje padělky a kuriozity. Zbraň je to vsuktu prapodivná, kolečková. Je dlouhá 103 cm s hlavní dlouhou 79,5 cm.

Hlaveň je zcela jistě orientálního původu, damašková. Na povrchu jsou, zvláště v zadní a střední části, ornamenty vykládané stříbrem. Povrch nese stopy odstraněné, nepřilíš silné koroze a je, stejně jako všechny ostatní kovové části zbraně, děsivě vyleštěn, až oči přecházejí. Toť dílo expertů z pardubické Lověny ze 70. a 80. let dvacátého století. Na ústí hlavní je podivný nástavec, nepochybně nepůvodní. Rozšiřuje hlavěň jako u trombonu. Není damaškový a je rytý motivem, který se na hlavní nevyskytuje. Přibyl tedy dodatečně. Hlaveň má pouze pevné hledí, muška není. I hledí je v zásadě k ničemu. V každém případě hlavěň je s výjimkou nástavce originál, zřejmě kořistního původu. V paž-

bě byla uchycena dvěma vruty v jazýčku dnového šroubu, z nichž zbyl jen jeden.

Kolečkový zámek je poskládan z původních i nepůvodních součástí a je nefunkční. Není signovaný a výzdoba je spíš skromná, provedená minimálně dvěma rytci.

Jestliže autor zámku alespoň věděl, jak má tato součást zbraně vypadat, na pažbě se vyřádl kreativní umělec zcela bez zábran. Pažba je zhotovena z ořechu, opatřili ji hnědou politurou, která nese stopy poškození. Ostatně kdo a k čemu by tuto zbraň někam nosil?

Hlaviště velmi zvláštního tvaru je zakončeno plechovou botkou připevněnou jedenácti hřebíčky. Je opatřeno zvláštní lícnicí, na níž je vyřezán portrét vážně se tvářícího vousatého muže. O koho se jedná, to se nepodařilo zjistit. Upravený zevnějšek napovídá, že nepůjde o nějakého bouřliváka či revolucionáře, spíš o asketu. V každém případě je lícnice uzpů-